

Zdravi grad Poreč - Parenzo

Città sana Poreč - Parenzo

***IZVJEŠĆE O POSLOVANJU S
FINANCIJSKIM IZVJEŠĆEM
ZA 2020. GODINU***

Ožujak, 2021.

Sadržaj:

1. Ravnateljica o poslovanju

2. Izvješća o poslovanju:

a) Izvješće o radu

b) Izvješće - Financijsko poslovanje

Ravnateljica o poslovanju

Centar za pružanje usluga u zajednici Zdravi grad Poreč-Parenzo (dalje: Zdravi grad), koji rabi i talijanski naziv – Centro per la fornitura di servizi alla comunità Città sana Poreč-Parenzo, je ustanova socijalne skrbi od 2017. godine. Ustanova realizira osnovnu psihosocijalnu djelatnost pružanja usluga savjetovanja, psihoterapije usluge psihosocijalne podrške uopće kako pojedincima tako i obiteljima. U širem smislu ustanova realizira programe zaštite zdravlja u najširem smislu u svim aspektima unapređenja i zaštite zdravlja te promocije zdravih životnih navika i izbora.

Zdravi grad je ustanova čije se poslovanje i rad temelji na Zakonu o socijalnoj skrbi, a oslanja se i na druge zakonske propise koji uređuju rad ustanove i osnove psihosocijalne i psihološke djelatnosti i to na Zakonu o ustanovama, propisima strukovnih komora RH (prvenstveno Hrvatske psihološke komore), Zakonu o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi i dr.

Ustanova se u svom radu oslanja i na osnovne postavke projekta *zdravih gradova* Svjetske zdravstvene organizacije (SZO) jer je izrasla iz pravnog prednika Fonda „Zdravi grad“ Poreč osnovanog 1993. godine kao lokalni vid operacionalizacije i izgradnje infrastrukture za razvoj svjetskog projekta za zdravlje u Poreču naziva – *Zdravi grad*. Oslanja se i na podršku akademske zajednice pri Školi narodnog zdravlja "Andrija Štampar", Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu u kojemu djeluje Suportivni centar Hrvatske mreže zdravih gradova (HMZG). Ustanova je i danas članica nacionalne organizacije HMZG.

Stručni tim Zdravog grada osmišljava i provodi zaštitne programe za zdravlje u najširem smislu, u vidu lokalnih nadstandarda koji u centar pažnje stavljaju stanovnike Poreča /Poreštine svih dobnih skupina. Unapređenje zdravlja, stvaranje uvjeta za zdravlje u zajednici, konstantno podizanje razine zaštite svih stanovnika i kvalitete života, psihološka i psihosocijalna podrška i zaštita mentalnom zdravlju, u odnosu na brojne rizike modernog vremena, cilj su i svrha djelovanja ustanove. Stoga projektna i programska aktivnost u okviru Zdravog grada Poreč naš grad iznimno razlikuje od svih drugih hrvatskih gradova. Ustanova koja razvija godinama projekt Zdravi grad prema principima i smjernicama SZO doprinijela je razvoju Poreča kao socijalno osjetljive zajednice u svim segmentima razvoja, senzibilitetu ključnih ljudi zajednice za lokalnu skrb o zdravlju i čimbenicima zdravlja za sve stanovnike, jačanju socijalne kohezije kao iznimno snažnog zaštitnog čimbenika zajednice, kontinuiranom i dugoročnom lokalnom strateškom planiranju za zdravlje, donošenju lokalnih socijalnih politika i politika za zdravlje. Poreč je tako postao zajednica koja iskazuje spremnost za osiguravanje lokalne psihosocijalne zaštite stanovnika. Time se Poreč svrstava u najmodernije zajednice Europe koje u fokus svog interesa stavljaju stanovnike kao najveći resurs zajednice za gospodarski razvoj zajednice i njezin razvoj uopće.

Ideje vodilje svjetskog projekta zdravih gradova „Zdravlje za sve za 21. stoljeće“ te „misli globalno, djeluj lokalno“ iz kasnih 80.-tih godina 19. stoljeća i danas su temelj misije i vizije projekta Zdravi grad Poreč i ustanove.

U 2020. godini svijet se suočio s pandemijom. Čitave države i zajednice pokazale su različitu spremnost za krizno funkcioniranje u tako izvanrednim i teškim uvjetima socijalne i ekonomske deprivacije širom svijeta. I ustanova Zdravi grad Poreč suočila se s posebnim izazovom te došla u priliku testirati spremnost za krizno funkcioniranje godinama pripreman stručni tim za krizno funkcioniranje. I u ovom kontekstu ustanova je pokazala svoje mogućnosti zaštite svih stanovnika u krizi te je Zdravi grad Poreč odigrao iznimno značajnu ulogu u edukaciji, psihološkoj podršci, motiviranju stanovnika Poreča i okolice za poštivanje epidemioloških mjera, nabavi zaštitne opreme i uopće u koordinaciji i povezivanju službi (zdravstvo, socijala, civilni sektor, JLS, stanovnici) u krizi. Po ovom vidu izvanredne krizne organizacije Poreč je u 2020. iskočio u RH kontekstu i HMZG.

Izvješće o poslovanju za 2020. godinu se odnosi na izvješće o programskoj realizaciji i na financijsko izvješće u periodu od 1.1. do 31.12. 2020. godine. U navedenom periodu Program ustanove je obuhvaćao dvije programske aktivnosti: *Projektini ured-stručno, administrativno i tehničko osoblje* te *Programske aktivnosti Zdravog grada*. Programske aktivnosti u 2020. su realizirane bitno drugačije nego svih prethodnih godina upravo zbog pandemije. Tako dio planiranih grupnih aktivnosti i programa nije bilo moguće realizirati zbog epidemioloških mjera dok je indirektno djelovanje, educiranje putem medija, SOS dežurstva psihologa u radno vrijeme i vikendom bilo značajno više zastupljeno. Tako je program zbog pandemije prošao nužne modifikacije i razvijanje zaštitnih kanala koji su mogli biti primijenjeni.

Izvješće 2020. sadrži opis:

- realizacije osnovne djelatnosti ustanove;
- stvaranje pretpostavki za lokalnu skrb o mentalnom zdravlju stanovnika kao najvećem izazovu 21. stoljeća;
- osvrst na krizno funkcioniranje u pandemiji;
- unapređenje zdravlja i kvalitete života u zajednici u najširem smislu osiguravanjem nadstandarda za zdravlje/socijalnu zaštitu u lokalnom okruženju;
- učestvovanje u svim vidovima kreiranja lokalnih politika za zdravlje i socijalnu zaštitu stanovnika Poreča.

Program je realiziran uglavnom u sjedištu ustanove na adresi Dr. Mauro Gioseffi 4, u prizemlju Doma za starije i nemoćne Poreč koji je za tu namjenu građen i opreman u okviru prizemnog prostora Doma. Korišten je prostor od 390 m² zatvorenog prostora te s terasama površine od 500m².

Programima Zdravog grada je u 2020. godini iskazana spremnost zajednice za prepoznavanje ranjivosti, krizno funkcioniranje te za preuzimanje društvene odgovornosti za zdravlje. Ustanova promovira pristup očuvanja i unapređenja zdravlja za sve stanovnike zajednice vodeći računa o dokazima svjetskih istraživanja prema kojima čitav niz utjecaja i čimbenika za zdravlje „leži“ i dokazano je izvan sustava zdravstva – u sveukupnosti društvenih uvjeta za zdravlje i zdrave životne izbore u zajednici odnosno životnom i radnom okruženju u kojemu ljudi borave. Poreč je i u 2020. imao status jednog od najuspješnijih zdravih gradova RH, posebno se u 2020. -toj istaknuo u spremnosti za krizno funkcioniranje. Poreč je kao mali i iznimno uspješan Zdravi grad trebao 2020. realizirati mogućnost direktnog ulaska u EU mrežu zdravih gradova što je zastalo zbog pandemije no očekujemo da će se isto realizirati u narednom periodu 2021./22.

Izvješća o poslovanju

Realizacija programskih aktivnosti

Godišnji Program Zdravog grada za 2020. godinu kao i Izvješće o poslovanju s financijskim izvješćem donosilo je upravno tijelo ustanove. Program i prihvaćen plan realizirani su namjenski ili uz modifikacije koje su u svakom segmentu usklađene s Osnivačem i svim izvorima financiranja programa/projekata ustanove. Modifikacije u 2020. godini su uglavnom uvjetovane pandemijom i reprogramiranjem rada ustanove za krizno funkcioniranje. Zdravi grad je ustanova koja posluje kao proračunski korisnik i u sustavu je lokalne ravnice Grada Poreča-Parenzo što determinira i uređuje način financijsko računovodstvenog poslovanja ustanove.

Izvješće 2020. odnosi se na:

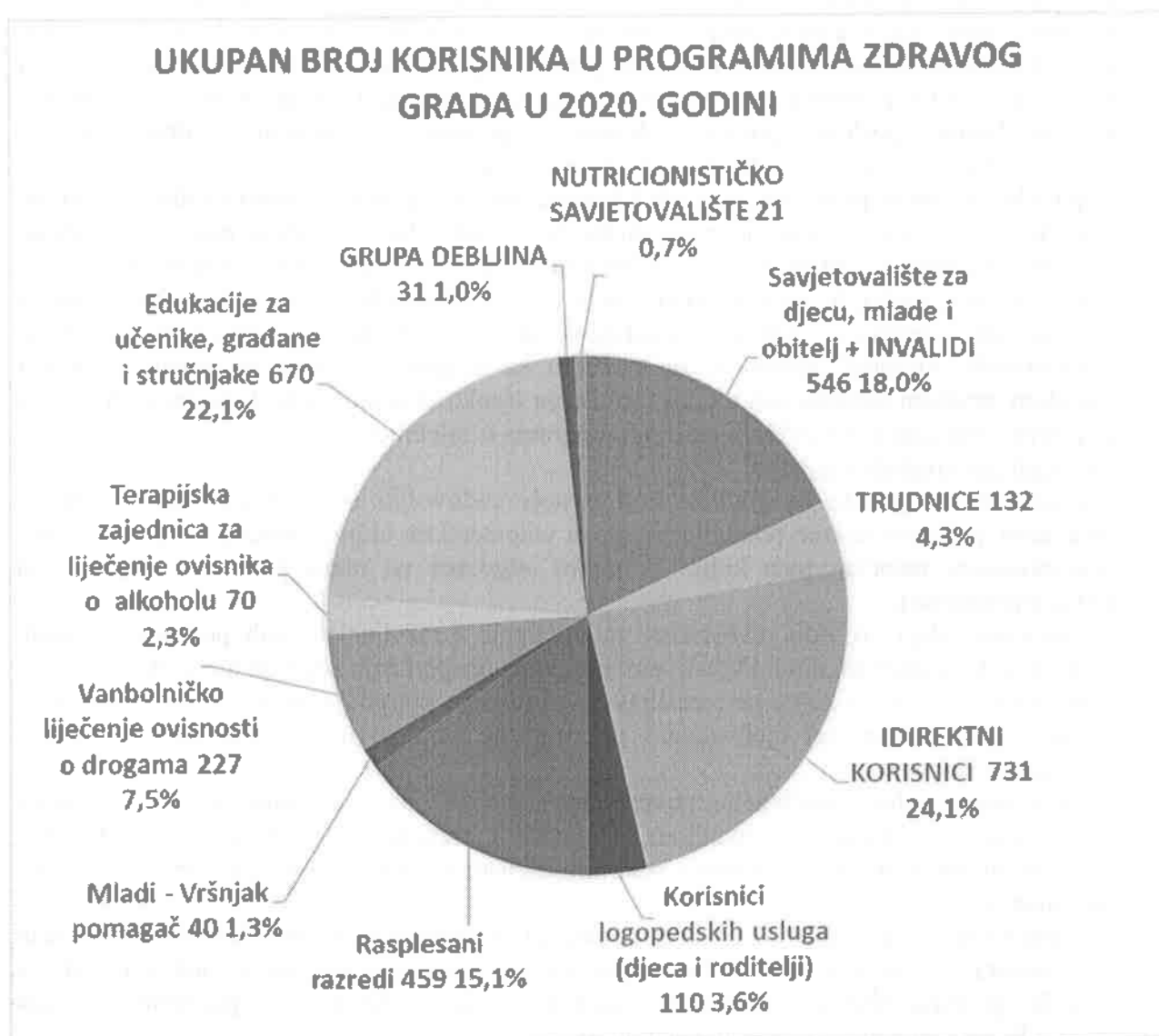
1. Projektini ured-stručno, administrativno i tehničko osoblje;
2. Programske aktivnosti Centra Zdravi grad.

CILJEVI PROGRAMA:

- osnaživanje ljudskog resursa zajednice (edukacije usmjerene podizanju zdravstvene pismenosti, medijska obrada stručnih tema; prihvat korisnika sa prolaznim razvojno-egzistencijalnim teškoćama na ranoj razini rizika za zdravlje, preventivni programi za sve populacione skupine građana u zajednici);
- psihosocijalna podrška ranjivim skupinama građana (siromašni, bolesni, stariji, osobe s invaliditetom, osobe s poremećajima ponašanja, samohrani roditelji, ovisnici ..i dr.);
- usmjerena/selektivna prevencija društveno neprihvatljivih i rizičnih ponašanja (nasilje, ovisnosti.. i dr.);
- osnaživanje lokalnog tima ustanove za strateško javnozdravstveno planiranje u zajednici, pružanje psihosocijalne podrške i provođenje zaštitnih javno zdravstvenih programa, aktivnosti, kampanja,
- unapređenje psihosocijalnih, ekoloških i drugih čimbenika zaštite zdravlja u zajednici;
- promocija zdravlja, zdravih životnih izbora i navika;
- umrežavanje u zajednici, poticanje socijalne kohezije, stvaranje socijalne mreže podrške.

KORISNICI PROGRAMA

Graf. 1. Broj korisnika usluga Zdravog rada Poreč u 2020. godini

U godini pandemije ukupno uključeno 3037 osoba, korisnika usluga.

Projektini ured – stručno, administrativno i tehničko osoblje

U projektnom uredu ustanove se obavljaju opći poslovi vezani uz planiranje, rukovođenje i upravljanje ustanove, strateško planiranje za zdravlje u zajednici od posebnog interesa za grad Poreč i njegove stanovnike (osmišljavanje strateških dokumenata za zdravlje u zajednici, planiranje i realizacija istraživanja, lokalnih zaštitnih intervencija i dr.). Iz projektnog ureda vode se i koordiniraju svi poslovi u ustanovi kao i realizacija osnovne djelatnosti. Ustrojavaju se dvije programske cjeline: 1. stručni psihosocijalni programi i programi unapređenja zdravlja uopće (programske aktivnosti), 2. upravljački te administrativno-računovodstveni i tehnički poslovi. U okviru programske cjeline *stručni psihosocijalni programi i programi unapređenja zdravlja* koordiniraju se i obavljaju svi stručni poslovi i zadaci ustanove. Djelatnost se realizira putem osmišljenih lokalnih programa/projekata za podršku rastu i razvoju ljudskog potencijala zajednice, pružanjem psihosocijalne podrške stanovnicima grada (savjetovanjem/psihoterapijom, dostupnost telefonom, mailom), osiguravanjem dostupnosti i sigurnosti u zajednici, jačanjem socijalnih mreža i socijalnog kapitala zajednice, podizanjem razine znanja i svijesti o značaju zdravih životnih izbora i navika za zdrav život, jačanjem i promocijom zaštitnih ekološko zdravstvenih čimbenika u zajednici te kontinuiranim praćenjem prioritarnih zdravstvenih potreba u lokalnoj zajednici). Programi ustanove osiguravaju lokalni nad standard zaštite zdravlja u zajednici u najširem smislu te omogućavaju da se u Poreču kontinuirano utječe na stvaranje zdravijeg i kvalitetnijeg okruženja za život svih stanovnika. U okviru cjeline *administrativno-računovodstveni i tehnički poslovi* organiziraju se i obavljaju opći, pravni i kadrovski poslovi, poslovi vezani uz ostvarivanja prava radnika i korisnika, računovodstveni i knjigovodstveni poslovi, poslovi održavanja prostora u funkciji i drugi poslovi administrativno tehničke prirode značajni za rad ustanove.

Iz projektnog ureda prikazuju se, vode i koordiniraju svi poslovi ustanove (administrativno tehničko upravljački poslovi te programske aktivnosti). Isto uključuje poslove i zadatke stručnih djelatnika iz oblasti psihosocijalne zaštite, ekologije, upravljanja, rukovođenja, te iz oblasti administrativnih, računovodstvenih i drugih tehničkih znanja. Projektni ured, u kojemu rade i djeluju svi zaposlenici ustanove, stvara uvjete za realizaciju svih specifičnih programskih aktivnosti ustanove, za suradnju sa brojnim partnerskim organizacijama i vanjskim stručnim suradnicima u cilju formiranja visoko stručnih multi disciplinarnih timova za potrebe realizacije specifičnih zaštitnih programa u zajednici.

Projektni ured realizira zadatke:

- informativnog punkta za građane koji nastoje zadovoljiti svoje potrebe (za pomoći i podrškom, psihosocijalnom rehabilitacijom, za volonterskim uključivanjem, usmjeravanjem i osiguravanjem najbržeg puta kojim će dobiti odgovore na razna pitanja u svezi svojih teškoća/problema),
- „inkubator ideja“ u vidu otvorenosti za iniciranje i razvijanje novih područja zaštitnih djelovanja te za podršku novim kreativnim putovima unapređenja zdravlja u zajednici,
- istraživački centar iz kojeg se osmišljavaju ispitivanja potreba građana, te temeljem istih utvrđuju generalni pravci djelovanja i prioriteti za zdravlje u zajednici za višegodišnja razvojna razdoblja,
- centar horizontalne koordinacije, povezivanja i suradnje na razini zajednice te vertikalnog povezivanja sa Istarskom županijom, Hrvatskom mrežom zdravih gradova (HMZG), Europskom mrežom zdravih gradova, resornim ministarstvima i drugim partnerima u zemlji i inozemstvu,
- stručni koordinacijski centar iz kojeg se upravlja za zdravlje u zajednici (kreiranje strateških dokumenata za zdravlje Grada Poreča-Parenzo) te zagovara odgovorna lokalna skrb za zdravlje građana, socijalni razvoj zajednice kao trajnu vrijednost i opredjeljenje Grada Poreča-Parenzo u odnosu na vlastite stanovnike,
- centar međusektorske suradnje i umrežavanja postojećih državnih sustava RH i civilnog sektora u cilju stvaranja socijalne mreže podrške u zajednici i kreiranju lokalne politike zdravlja i socijalne stabilnosti,
- osigurava infrastrukturu za operacionalizaciju i realizaciju lokalnog projekta Zdravi grad, Svjetske zdravstvene organizacije (SZO),

-mjesto osmišljavanja i realizacije svih programa ustanove u odnosu na sve korisnike programa , projektne partnere, ustanove koji se godišnje uključe.

Rad u 2020. godini uvelike je usmjerila COVID pandemija u okviru koje je ustanova radila većim intenzitetom ali u promijenjenim uvjetima nastojeći biti na raspolaganju svim osobama koje su bile u nepovoljnoj poziciji, lošijeg zdravlja ili emocionalnog stanja uzrokovanog pandemijom. Neke od grupnih događanja u direktnom kontaktu pandemija je onemogućila te uvjetovala indirektno načine rada (ZOOM).

Specifične aktivnosti i programi u okviru rada *Projektnog ureda*:

- realizacija programa za zdravlje sa suradničkim i partnerskim organizacijama (Istarskim domovima zdravlja, Istarskom županijom, Zavodom za javno zdravstvo Istarske županije, HMZG, zajednicom gradova i županija, međunarodnim partnerima i drugima),
- suorganizacija Motovunske ljetne škole zdravlja (nositelj Hrvatska mreža zdravih gradova i Istarska županija),
- osigurava suradnju i realizaciju projekta sa Hrvatskom mrežom zdravih gradova (istraživanja, izrada strategija i sl.),
- vođenje i realizacija projekta Istarske županije *Unapređenja rada savjetovališta Istre*,
- koordinacija programa iz oblasti Ekologija i zdravlje za Grad Poreč.

U okviru programske cjeline Projektni ured – stručno, administrativno i tehničko osoblje planirana sredstva namijenjena su za isplatu plaća i doprinosa na plaće zaposlenika, za novog zaposlenika – administratora , podmirivanje troškova materijalnih prava zaposlenih (službena putovanja, stručna usavršavanja, stručne suradnje, naknade za prijevoz), kao i za podmirivanje rashoda za materijal (uredski materijal) i ostale usluge (telefona, promidžbe i informiranja, intelektualne usluge, pravne poslove, naknade za rad Upravnog vijeća, računalne usluge, članarine, pristojbe, reprezentacija, te sve ostale usluge i rashodi poslovanja ustanove). U projektnom uredu se planiraju i sredstva za realizaciju specifičnih programa: *Motovunska ljetna škola zdravlja, suradnja s Hrvatskom mrežom zdravih gradova, Istarskom županijom* , HZJZ, i drugim partnerima te za koordinaciju i vođenje gradskih programa iz oblasti *Ekologija i zdravlje*. Sastavni dio rada projektnog ureda je i uključivanje vježbenika te podrška studentima društvenih usmjerenja koji se jave na praksu ili pomoć u svezi završnog diplomskog rada. Tijekom 2020. mentorirane su dvije porečke studentice.

Za vođenje svih programa ustanove Zdravi grad Poreč-Parento, povećanja se obima posla, novih programa i novih zakonskih obveza praćenja administrativno tehničkih upravljačkih te računovodstveno knjigovodstvenih poslova u 2020. u skladu sa Zakonom o ustanovama u RH. Stoga je u 2020. planirano zapošljavanje administrativno računovodstvenog radnika na puno radno vrijeme sukladno aktu ustanove koji uređuje unutrašnje ustrojstvo i sistematizaciju radnih mjesta. Isto nije realizirano zbog pandemije i restriktivnog Proračuna Osnivača i ustanove u 2020. godini.

Motovunska škola zdravlja

Motovunska ljetna škola zdravlja odvija se u Istri 26 godina kontinuirano kao istarski projekt za zdravlje, a pod okriljem Hrvatske mreže zdravih gradova (HMZG) i Istarske županije. Realizaciju projekta svih ovih godina podupiru najuspješniji zdravi gradovi Istre, prvenstveno Poreč. Posljednjih 10 godina se ova ljetna škola ne održava isključivo u Motovunu te sve više poprima karakter Istarske škole zdravlja čemu značajno doprinosi realizacija projekata i tematskih cjelina škole u vrlo istaknutim zdravim gradovima kao što je to Poreč.

U 2020.-toj trebala je biti realizirana 27. Motovunska škola zdravlja koja nije realizirana zbog pandemije. S obzirom da se škola trebala odvijati u ljeto 2020., a neposredno nakon lock downa i prvog naleta COVID 19 pandemije u RH nije održana zbog poštivanja epidemioloških mjera. Stoga je HMZG s RH najistaknutijim zdravim gradovima u ljeto 2020. objavila on line stručno glasilo HMZG naziva *Epoha zdravlja s centralnom temom Iskustva rukovođenja COVID-19 krizom na lokalnoj razini*. U ovom izdanju Epohe Poreč je imao

posebno mjesto te bio zastupljen sa više stručnih tekstova te je stekao status Zdravog grada koji se najuspješnije lokalno organizirao za upravljanje krizom uslijed pandemije. Porečki objavljeni tekstovi bili su: *Kako upravljati emocijama i ponašanjem u krizi?*; *Mentalno zdravlje u doba COVID pandemije*; *Zaštita mentalnog zdravlja Porečana u doba COVID-19 krize*.

Zdravi grad Poreč inače tijekom više od 10 godina sudjelovanja u organizaciji škole u ljetnim mjesecima nositelj je teme Zdravog urbanog planiranja koji okuplja stručnjake različitih profila na teme vezane uz vizije gradova i prostora te uređenja okoliša i urbanog prostora u funkciji zdravlja.

Suradnja s HMZG

Hrvatska mreža zdravih gradova (HMZG) je krovna nacionalna organizacija koja okuplja hrvatske zdrave gradove. Hrvatski zdravi gradovi, pa tako i Poreč, su članovi HMZG te dio vlastitih godišnjih aktivnosti usmjeravaju povezivanju i suradnji sa HMZG.

HMZG prenosi temeljne postavke, principe i faze rada SZO na nacionalnu razinu u cilju razvoja projekta zdravi grad SZO na području RH. Tako HMZG osmišljava i realizira istraživanja kojima se ispituju potrebe ranjivih skupina, potiče nastajanje nacionalnih zaštitnih strategija za zdravlje te lokalnih planova za zdravlje u zdravim gradovima RH u cilju unapređenja zdravlja svih stanovnika RH. SZO posljednjih 20-tak godina sve intenzivnije razvija znanstveni pravac naziva *Salutogeneza* (suprotno patogenezi), a koji izučava čimbenike zdravlja, metode i tehnologiju kojima se postižu bolji ishodi zdravlja stanovnika i prevenira razvoj bolesti. Tijekom godine HMZG daje smjernice rada prema kojima usmjerava djelovanje Mreže i hrvatskih zdravih gradova.

Tijekom 2020. rad HMZG bio je planom usmjeren na osiguravanje uvjeta za zdrav i nesmetan razvoj sve djece u RH te izradu platforme Nacionalne strategije za poticanje ranog razvoja pod motom *Svako hrvatsko dijete je važno*, na mentalno zdravlje populacije te povezivanje i cjelovitu skrb!

Zdravi grad Poreč se je sa HMZG nastavio uključivati u izradu platforme Nacionalne strategije za poticanje ranog razvoja koja će osigurati uvjete za zdrav i nesmetan razvoj sve djece u RH. Inicijativa se temelji na spoznajama i dokazima o tome da rani razvoj polaže temelje zdravlja tijekom života, da na zdravlje utječu socijalne determinante te na činjenici da djeca u ranom razvoju nemaju jednake mogućnosti. Izjednačavanje djeci mogućnosti za zdrav i uravnotežen rast i razvoj izjednačava mogućnosti i pravo na zdravlje kao temeljno pravo. Zagovaranje izrade Nacionalne strategije podrške ranom razvoju za izjednačavanje mogućnosti odvija se pod motom *Svako hrvatsko dijete je važno!*

U 2020. komunikacija i rad HMZG s gradovima svedena je na ZOOM platformu i on line sastanke, komunikacije i rad zbog epidemioloških mjera. Posebno se obrađivala tema mentalnog zdravlja, međusektorske suradnje i utjecaja pandemije na zdravlje ljudi s posebnim naglaskom na mentalno zdravlje.

U 2020. Zdravi grad Poreč, koordinatrica porečkog projekta i čitav porečki tim imali su usku suradnju i u upravnim tijelima Mreže i u stručnim radnim timovima prenoseći znanja, vještine i dobre modele porečke prakse u projektu Zdravi grad. Tim je sudjelovao na 4 sastanka predsjedništva i skupštini HMZG putem Zoom-a.

Koordinatorica Zdravog grada i ravnateljica ustanove aktivno se uključila prezentacijom u online konferenciju EU mreže zdravih gradova na temu: BETER FUTURE FOR HEALTHY AGEING 2020.

Nacionalni program „Živjeti zdravo“ - „Volonteri u parku“

U 2020. Zdravi grad je koordinirao lokalnu organizaciju *nacionalnog programa „Živjeti zdravo“ - „Volonteri u parku“* jer je Poreč jedan od istrskih gradova u kojemu se realizira projekt. Isto za Grad Poreč- Parenzo, a u suradnji sa HZJZ. U cilju zaustavljanja trenda rasta stope pobola i smrtnosti od vodećih kroničnih nezaraznih bolesti, Ministarstvo zdravstva je 2002. pokrenulo javnozdravstveni program pod nazivom „Živjeti zdravo“. U okviru komponente Zdravlje i okoliš provodi se aktivnost Volonteri u parku. Aktivnost

Volonteri u parku osmišljena je kako bi se pružila podrška usvajanju zdravih stilova života, prosocijalno ponašanje, socijalna integracija djece s teškoćama u razvoju te očuvanje životne okoline među djecom, mladima i odraslima u zajednici.

Tijekom 2020. u Poreču su aktivnosti bile reducirane ali su održane u suradnji s voditeljima gradskog ljetnog kampa u radionicama psihologa Zdravog grada i vježbama djece na spravama. Isto tako kroz koordinaciju nordijskog hodanja te promoviranja fitnesa na otvorenom kao okupacionog sadržaja za zdravlje u pandemiji. Voditelj kineziolog ovog programa je prof. Zoran Jendrašić, stalni stručni suradnik Zdravog grada. U 2020. je u aktivnosti uključeno ukupno 250 osoba svih dobnih skupina (djece i odrasli).

Hoditi i zdravi biti – La salute viene camminando

Zdravi grad koordinira za Poreč javnozdravstvenu manifestaciju Hoditi i zdravi biti – La salute viene camminando, a u suradnji sa ZZJZ i drugim istarskim gradovima uključenim u manifestaciju.

U 2020. godini nije održana 7. po redu manifestacija u Istri pa niti u Poreču s pripadajućom konferencijom za zdravlje zbog epidemioloških mjera. Nije mogla biti održana manifestacija *HODITI i ZDRAVI BITI 2020.* jer okuplja prevelik broj sudionika na istom prostoru (u Poreču 500-700 hodača odraslih odjednom na istom mjestu i/ili 200-300 djece istovremeno). Stanovnici Poreča su usprkos pandemiji i baš zbog nje neprestano zvali i priželjkivali zajedničko hodaње.

Unapređenje rada savjetovališta Istre u suradnji sa IŽ

Zdravi grad Poreč svojim programima za zaštitu zdravlja, posebice mentalnog zdravlja, prerastao je u ekspertni centar za psihosocijalno zdravlje obitelji Hrvatske mreže zdravih gradova, a od 2016./2017. stekao je status ekspertnog centra Istarske županije (IŽ) za edukacije i vođenje županijskog projekta *Unapređenje rada savjetovališta Istre* u okviru županijskog prioriteta za zdravlje – zaštita mentalnog zdravlja djece, mladih i obitelji. Zdravi grad Poreč je, temeljem 26 godina iskustva u razvoju lokalnog savjetovališta kao snažnog psihosocijalnog nad standarda Poreča i specifičnog centra za zaštitu mentalnog zdravlja RH, dobio vrlo zahtjevnu ulogu vođenja projekta razvoja savjetovališta na lokalitetima Istre. Ujedno to je prvi takav pilot projekt regionalne zaštite mentalnog zdravlja u RH. Cilj je projekta osnažiti i standardizirati rad funkcionalnih psiholoških savjetovališta Istre po uzoru na porečko te učiniti uslugu psihološke pomoći i podrške dostupnijom svim stanovnicima Istre u najvećem javno zdravstvenom izazovu za zdravlje 21. stoljeća – zaštitu mentalnog zdravlja stanovnika.

Projekt se realizirao i tijekom 2020.). Kompleksan plan edukacije za 2020. je u direktnom okupljanju realiziran u dijelu da je provedena trodnevna edukacija za polaznike iz savjetovališta navedenih JLS-a , početkom ožujka, na temu *Psihološke krizne intervencije I.* Ovom edukacijom , koja je imala svoj planiran trodnevni nastavak, osnaženi su timovi Istre za provođenje psiholoških intervencija u krizama što je iznimno važno zbog COVID-a ali i drugih mogućih kriznih događanja. Nastavak edukacije *Psihološke krizne intervencije II* odgođen je za 2021. godinu.

Sve druge brojne konzultacije, pomoć savjetovalištima Istre, savjeti za krizno organiziranje , savjetovanja timova JLS i savjetovališta u gradovima održana su indirektnim putem zbog pandemije (mailom , ZOOM-om, viber video pozivima i dr.). Putem aplikacija ostvarene su konzultacije i rad sa pojedinačnim savjetovalištima. Isto tako realizirani su pojedinačni kontakti sa savjetovalištima odlaskom ravnateljice ustanove i ujedno voditeljice projekta u gradove koji su imali iznimnu potrebu za osnaživanje vlastitih timova u krizi kad god je to bilo moguće te prema potrebama savjetovališta. Svim spremnim savjetovalištima su usmjereni „paketi“ savjetovališne dokumentacije za rad sukladno zakonskoj operativi te osiguravane konzultacije u svezi istog kakao timovima savjetovališta tako i odgovornima u JLS. Kontakt ostvarivan sa svim savjetovalištima uključenim u projekt: Buje, Buzet, Umag, Rovinj, Pula, Labin, Pazin.

U 2021. najveći pomak ostvarilo je Savjetovalište Labin te je timu i JLS usmjerena snažna potpora u direktnom i indirektnom. Istarski tim je ostao u kontaktu, a nerealizirani dio plana nastojat će se odraditi u direktnom radu u 2021. ovisno o epidemiološkoj situaciji.

Program Tjedan psihologije

U 2020. godini Zdravi grad Poreč sa suradnicima je koordinirao obilježavanje 13. Tjedna psihologije u Poreču. Tjedan psihologije u Hrvatskoj 2020. obilježavao se je od 17. do 23. veljače 2020. pod okriljem Hrvatskog psihološkog društva, Hrvatske psihološke komore. U Poreču je Tjedan psihologije obilježen brojnim aktivnostima psihologa (radio emisije, radionice sa građanima, djecom) u cilju približavanja psihologije i rada psihologa kao stručnjaka svim građanima. Obradivane teme u radionicama i javnim nastupima su bile: *Tko smo mi i kako ponašanjem govorimo o sebi?, Biti dobar sebi!, Kako biti podrška djetetu tijekom školovanja?; Kako odgojnim stilom utjecati na razvoj i ponašanje djeteta?; Izražavanje putem glazbe; Fenomen praznog gnijezda; Biti prijatelj; Prevencija seksualnog nasilja nad djecom.*

Građani Poreča i okolice i u ovom Tjenu psihologije iskazali su izniman interes za uključivanje.

Program – ekologija i zdravlje (alergeno bilje, životinje, zdravlje i dr.)

Prateći spoznaje europskih i svjetskih studija utjecaja na zdravlje već godinama znamo da je zdravlje stanovnika jedne zajednice, u najširem smislu, uvjetovano različitim čimbenicima. Među ostalim je dokazano da zdravlje ljudi ovisi o ukupnoj uređenosti urbanog prostora za život i o brojnim čimbenicima okruženja koji utječu na zdravlje (suživot ljudi i životinja, zaštita divljih i domaćih životinja koje dolaze u kontakt sa ljudima, suživot sa prirodom, kontrola alergeni i invazivnih biljaka u lokalnom okruženju i sl.). Uređenost prostora značajno može doprinijeti većoj kvaliteti života i zdravlju svih građana u zajednici na razne načine, od univerzalnog dizajna uređenje prostora koji stvara mogućnosti za nesmetano kretanje i rekreaciju u urbanom prostoru, do kontrole zoonoza (bolesti životinja koje mogu preći na čovjeka), uvođenja selektivnog prikupljanja otpada, sadnje nealergenog bilja na javnim površinama, kontrole invazivnih alergeni biljaka u urbanom prostoru, do zdravog urbanog planiranja prostora i prilagođavanja prostora ranjivim skupinama (starijima, maloj djeci, osobama s invaliditetom). Odgovornost ključnih ljudi u zajednici i svijest svakog građanina za brigu o okolišu, vlastitim kućnim ljubimcima, čistoći javnih prostora uopće (otpad, izmet pasa i mačaka...), za čuvanje vlastitih okućnica, selektivno zbrinjavanje otpada na „zelenim otocima“, osmišljavanje staza zdravlja i drugih rekreativnih sadržaja, čine put ka zdravlju zajednice i okruženja u cjelosti. Programima i projektima iz sfere ekologija i zdravlje, Zdravi grad ostvaruje svoj cilj povezivanja struke, građana i ključnih ljudi zajednice u cilju edukacije, senzibilizacije građana i kolektivnog podizanja svijesti o međuovisnosti prostora i zdravlja ljudi, o međuovisnosti skrbi za životinje u prostoru i zdravlja ljudi, o vezi zdravlja i održivih izvora energije, te o odgovornosti svih sudionika života grada za zdravlje okoliša i zajednice u cjelini. U ovom programskom segmentu uloga Zdravog grada Poreč-Parenzo je koordinacija programa od posebnog interesa Grada Poreča-Parenzo iz oblasti ekologije i zdravlja, a realizirala se i u 2020. godini. Ovo osigurava optimalno korištenje lokalnih profesionalnih resursa, kontinuirano i stručno praćenje programa, supervizije, povezivanje i modifikacije, implementacije te evaluacije programa u zahtjevnom segmentu lokalne brige za zdravlje građana u najširem smislu.

Programi iz ove oblasti su:

Zdravo urbano planiranje

Zdravo urbano planiranje te uključivanje teme zdravlja u rad i komunikaciju s predstavnicima tehničkih struka (projektantima, inženjerima građevine i dr.) su top tema Europske mreže zdravih gradova i važno područje rada Hrvatske mreže zdravih gradova (HMZG). Zdravi grad Poreč 10 godina osmišljava tečajeve zdravog urbanog planiranja u suradnji sa Zdravim gradom Vinkovci i Hrvatskom mrežom zdravih gradova u okviru

Motovunske škole zdravlja i to u Poreču. Na taj način ova ustanova u svom okruženju intenzivno radi na podizanju spremnosti i senzibiliteta za zdravo urbano planiranje, a posebno za prilagođavanje urbanog prostora zajednice osobama s invaliditetom i ostalim ranjivim skupinama. Tečaj je prilika za povezivanje i suradnju stručnjaka koji mogu doprinijeti planiranju prostora sa značajnim pozitivnim utjecajem na zdravlje u vidu projektiranja rekreativnih zona, čuvanja zelenog prostora, projektiranje „pametnih kuća“, sanaciju kapilarne vlage u radnim i kućnim uvjetima, promociju energetske održivosti i sl.

U 2020. tema zdravo urbano planiranje nije realizirano niti u Vinkovcima niti u Poreču zbog pandemije.

Zdrav suživot ljudi i životinja

Program je usmjeren odraslima i djeci, a realizira se putem edukativno informativnih letaka, stručnih članaka, poticanja lokalne skrbi o napuštenim životinjama, kontroli populacije divljih životinja (galeb), radio emisija u kojima se potiče odgovorno ponašanje vlasnika, ljudi uopće i gradske vlasti prema životinjama te promovira zdrav suživot ljudi i životinja za opće zdravlje u zajednici. Dokazano je da o zdravlju životinja uvelike ovisi zdravlje ljudi na nekom prostoru naročito kada su životinje i ljudi u neposrednom kontaktu. Danas ljudi imaju sve više kućnih ljubimaca koji postaju članovi obitelji. Stoga Zdravi grad Poreč-Parenzo i Grad Poreč-Parenzo s projektnim partnerima (Veterinarska bolnica Poreč, Veterinarski fakultet Zagreb, veterinarska inspekcija i dr.) razvijaju edukativni program *Ja i moj kućni ljubimac* baziran na podizanju svijesti građana o značaju podizanja razine kulture skrbi o kućnim ljubimcima. S druge strane dokazano se mijenja suživot ljudi i divljih životinja, mijenjaju se izvori hrane i drugi uvjeti za opstanak životinjskih vrsta, što uvjetuje da dio divljih životinja poprima karakteristike urbanih životinja te počinju ugrožavati ljude (npr. galebovi). Slijedom navedenog iz projektnog ureda Zdravog grada Poreč za Grad Poreč se vodio i koordinirao program:

- koordinirao projekt Grada Poreča u suradnji sa HZJZ *Živjeti zdravo-volonteri u parku*;
- Kontrola populacije galeba klaukavca i suzbijanje rizika za zdravlje ljudi,
- Edukacija djece i mladih iz oblasti zaštite i kulture čuvanja kućnih ljubimaca i prostora na kojemu borave s ljudima u cilju suzbijanja zoonoza, selektivnog prikupljanja otpada te čuvanja prirode i životinjskih vrsta,
- Podrška osmišljavanju ideja i uređivanju eko šuma, edukativnih eko staza , rekreativnih staza zdravlja na području Poreča.

Gotovo svi programi iz ove oblasti su realizirani ili on line i/ili medijskim edukacijama ili radom na otvorenom prostoru što je zbog specifičnosti realizacije programa na otvorenom bilo moguće i u pandemiji.

Dio troškova koji nastaju u Projektnom uredu, u odnosu na ovu programsku cjelinu, se odnose na popratne rashode realizacije i koordinacije/vođenja programa u zajednici , a koji su dio troškova Projektnog ureda (telefona, pošte, prijevoza, tekućeg i investicijskog održavanja, promidžbe, komunalne usluge, računalne i ostale usluge). Direktni troškovi svakog pojedinog programa Ekologija i zdravlje nisu prikazani u izvješću Zdravog grada jer se financiraju nositeljima aktivnosti direktno iz gradskog Proračuna.

Programske aktivnosti Centra Zdravi grad

Projektni ured i svi djelatnici ustanove osiguravaju razvoj programskih aktivnosti prema procjeni prioriteta za zdravlje u zajednici, prateći prioritete za zdravlje Istarske županije, Nacionalne strategije RH, europske i svjetske trendove i spoznaje, te smjernice upravljanja za zdravlje Svjetske zdravstvene organizacije (SZO). Zaposlenici osiguravaju kontinuitet svih dugogodišnjih postojećih programa, aktivnosti i projekata koji dugoročno doprinose očuvanju zdravlja u zajednici i koji su postali standard zajednice u očuvanju zdravlja, a posebno zaštiti mentalnog zdravlja. Jednako tako iz projektnog ureda se suradnjom i koordinacijom planiraju i kreiraju novi programi -projekti ili segmenti postojećih kao nova dodatna vrijednost. Zdravlje je danas najčešće razmatrana društveno humanistička ali i ekonomska kategorija o kojoj raspravljaju ekonomski stručnjaci te zdravlje stavljaju u temeljne čimbenike gospodarskog napretka. Svako liječenje je skupo i neizvjesno, a

prevencija bolesti najisplativiji i najbolji put za svakog čovjeka/zajednicu/državu. U konačnici, samo zdravi i radno sposobni ljudi mogu osiguravati gospodarski razvoj zajednice. U realizaciji programskih aktivnosti stručni tim ustanove realizirao je suradnju s vanjskim edukatorima, supervizorima i vanjskim stručnim suradnicima na projektima/programima, u cilju podizanja kvalitete rada (slijedeći zakonsku regulativu relevantnu za rad ustanove te propise strukovnih komora), poštivanja principa cjeloživotnog učenja u pomagačkim strukama te formiranja stručnih educiranih multidisciplinarnih timova za rješavanje različitih etiologija problema.

Informiranje građana putem letaka i brošura

Tijekom 2020. kontinuirano je nastavljena realizacija programa usmjerena podizanju razine zdravstvene kulture građana edukacijama te pisanim informativno edukativnim materijalima. U navedenim aktivnostima sudjeluju svi zaposlenici projektnog ureda Zdravog grada Poreč. Isto u cilju unapređenja razine znanja građana, informiranja, podučavanja i motiviranja svih populacionih skupina na zdrave životne izbore i odgovornost za zdrav život. Tiskani letci i brošure uglavnom su lokalni autorski materijali Zdravog grada Poreč i/ili materijali suradničkih i partnerskih organizacija (škola, IŽ, HMZG, ZZJZ IŽ, ZHMIŽ i drugih).

Distribuirani su priručnici/brošure:

Autorski u izdanju Zdravog grada Poreč

-Priručnik za roditelje tinejdžera, *Provjerite je li vaše dijete rizično za razvoj ovisnosti* (autorice Nataša Basanić Čuš i Gordana Vorkapić Jugovac).

-Priručnik za roditelje: Dok nabrojim do tri hoću li se snaći? (autorica Sandra Milotti Ašpan)

-Priručnik za roditelje: Krećem u jaslice, krećem u vrtić...!, (autorica Alenka Krivičić)

-Brošura: za roditelje Debljina kod djece-bolest i izazov! (autorica Marijana Rajčević Kazalac)

-Letak: Naš pas i mi – o čemu vlasnik psa treba voditi računa? (autorica Sandra Milotti Ašpan)

-Letak: Zašto galeb klaukavac više nije samo turistička atrakcija?(na tri strana jezika-talijanski, engleski i njemački, autorski tim iz Zdravog grada Poreč i Veterinarske bolnice Poreč)

U suradnji s drugim partnerskim i suradničkim organizacijama

-Unifef-ov letak za podršku dojenju mladim majkama,

-Letci iz oblasti kardiovaskularne zaštite (zdrava prehrana, čuvaj svoje srce i dr.) i zdrave prehrane Istarske županije i ZZJZ IŽ.

Predavanja za građane i stručnjake

Realizirana su samo u prvom tromjesečju u godini zbog pandemije.

Sve radionice i predavanja realizirali su zaposlenici i suradnici Zdravog grada, u 2020. uglavnom u tjednu psihologije (psihologinje – Nataša Basanić Čuš, Tina Benčić, Marijana Rajčević Kazalac, Sandra Milotti Ašpan, Dajana Miloš, Emina Nezirević, Gordana Vorkapić Jugovac, Petra Andrić, Antonija Mijatović, te pedagoginje Suzana Uzelac i Manuela Košeto) i to vezano uz razne teme (Emocionalno jedenje, Ja (ni)sam moje tijelo, Zlostavljajuće ponašanje u vezama mladih i kako ga prepoznati, Socioemocionalno učenje djece, Državna matura, Komunikacijske vještine, Muzikoterapija, Odrastanje mladih, Prazno gnijezdo, Podrška nakon traumatskih iskustava, tugovanja i gubitaka, Podrška nakon kriznih događaja, Sistemski pristup obitelji, Kako biti podrška djeci u odrastanju, Upravljanje emocijama i ponašanjem u krizi i dr.).

Dio tema je realiziran direktno, a dio on line putem ili putem medija zbog pandemije. Teme su realizirali zaposlenici ali i vanjski suradnici Zdravog grada. U 2020. gost Poreča bio je i autor NTC metode učenja, dr. Ranko Rajović i to na temu *Zabraniti ili nadzirati korištenje modernih tehnologija* o čemu je govorio brojnoj publici u Kino dvorani POUP-a.

U predavanjima za građane svih dobnih skupina i stručnjake je u 2020. u direktnom grupnom radu sudjelovalo ukupno 670 osoba, značajno manje nego inače kada bi u godini bilo uključeno i do 1600 osoba. Isto zbog pandemije i epidemioloških mjera te zabrana okupljanja u najvećem dijelu 2020. godine.

Informiranje građana putem medija

Informiranje i poučavanje građana iz oblasti unapređenja i zaštite zdravlja u najširem smislu se provodi gostovanjima stručnjaka Zdravog grada u radio i TV emisijama, pisanjem stručnih članaka za dnevne medije, stručne časopise, uređivanjem rubrike *stručne teme* na web stranici Zdravog grada te uređivanjem facebooka Zdravog grada Poreč. Tijekom 2020. posebno mjesto na facebook-u Zdravog grada imala je psihološka abecede kojom su psiholozi abecednim redom predstavljali važne psihološke pojmove i na popularan način govorili o njima svim zainteresiranim čitateljima. Jednako tako objavljeno je više desetaka članaka na porečkim portalima (www.porestina.hr, www.parentium.hr) te na regionalnim portalima (www.mamboistriano.hr, www.istriaterramagica.hr i dr.). Objave su realizirane i u Glasu Istre.

TV emisije 2020.

4.11. TV Nova Pula – ..o Muzikoterapiji

RADIO ROVINJ 2020.

5. 4. Kontrola populacije galebova i suzbijanje rizika za zdravlje u vrijeme COVID 19

20. 4. EKO ZONA, zdravstveni i ekološki aspekt projekta Zdravi grad

RADIO ISTRA 2020.

24.2. Fenomen praznog gnijezda u obitelji!

7.4. Svjetski dan zdravlja posvećen zdravstvenim radnicima

3.5. Život žene/ u doba corone, prilagodbe, empatija u krizi....uloge žene obitelj-posao

1.12. Biti slobodan, biti svoj ili biti ovisan

RADIO CENTAR 2020.

08.1. Odmori i povratak obavezama

28.1. Ovisnosti, trendovi i specifičnosti u pojavnosti ovisnosti o drogama, nove droge!

14.2. Tjedan psihologije, o psihologiji, svrha obilježavanja, porečki program

15.2. Dr. Rajović – što je kazao o funkcionalnom učenju te ograničavanju tehnologije djeci i mladima!

17.2. Što rade psiholozi, u Tjednu PSI ...

18.2. O ponašanju i kako ponašanjem govorimo o sebi!

20.2. Fenomen praznog gnijezda u obitelji!

4.3. O porečkoj autorskoj kampanji „2000 dopisnica na 2000 adresa“..

10.3. Ponašanje u kriznim situacijama (Corona)!

14.3. Kako strah pretvoriti u osobnu i kolektivnu odgovornost? (Corona)

18.3. Empatija, suradnja, solidarnost, telefon Zdravog grada i što raditi u socijalnoj izolaciji!

27.-29. 3. Čemu nas uči ova pandemija ? (Corona)

7. 4. Svjetski dan zdravlja /Poreč za podršku svojim zdr. radnicima!

Kako sačuvati mentalno zdravlje u vrijeme krize?

10.4. Kontrola populacije galebova i suzbijanje rizika za zdravlje u Coroni

12.4. Galebovi /zdravstveni i ekološki aspekt i ishodi projekta nakon 10 godina

28.4. Kako održati tjelesnu težinu u vrijeme krize?

19.5. Kako Zdravi grad Poreč organizira rad u COVID uvjetima?

6.5. Državna matura - Kako prevladati ispitnu anksioznost?

19.5. Emocionalno jedenje i kako ga prevladati

8.5. Državna matura – kako si pomoći za vrijeme samog ispita?

15.7. O gostovanju psihologa radionicom prijateljstvo u Ljetnom kampu?

16.7. Što članovima grupe osoba s invaliditetom znači zdravo gradska grupa?

23.7. Što članovima grupe koji se liječe od alkoholizma znači grupa i kako su se nosili u vremenu corone?

- 30.7. Kako u vrijeme covida pomiriti brige i odgovornost!
- 6.8. Roditeljstvo, izazovi roditeljstva, kakvog roditelja dijete treba?
- 14. 8. Kako je D.M. pobijedio alkohol i izabrao zdrav život?-osobno iskustvo
- 20.8. Osobna ispovijest i dolazak u Poreč/zašto je važno ispričati svoju priču, D.M. i kako se izliječio od alkohola!
- 26.8. Kreativne tehnike u radu s djecom, čemu služe, što potiču
- 3.9. Polazak u školu i Covid uvjeti!
- 9.9. Zdravi grad i planovi do kraja godine !
- 23.9. Vršnjačko zlostavljanje
- 10.10. Svjetski dan mentalnog zdravlja...
- 15.10. Roditeljski odnos kao zaštita za dijete!
- 6.11. MBO i ovisnosti u vrijeme Covida, kako krize kao Covid pojačavaju probleme ponašanja...
- 10.11. Međuljudski odnosi i samokontrola!
- 13.11. Porečki program u MBO - najava tema, emisija ...
- 17.11. Make a melody- muzikoterapija i ovisnosti!
- 23.11. Ovisnost o alkoholu, drogama, kako nas i da li corona tjera u ovisnost o tehnologiji, kako ostati slobodan i neovisan...?
- 25.11. Alkohol i posljedice pijenja
- 26.11. Ovisnost o drogama u RH
- 2.12. Ovisnost mladih o medijima, promišljanje srednjoškolaca..
- 9.12. Ovisnost o tehnologiji u Coroni

- 15.12. Biti slobodan, biti svoj ili biti ovisan
- 16.12. Fizička aktivnost na otvorenom u vrijeme pandemije

Program - Savjetovalište i psiho-socijalno zdravstvena skrb

Savjetovalište za djecu, mlade i obitelj

Programom psihološkog savjetovališta za djecu, mlade i čitave obitelji osigurava pomaganje savjetovanjem, psihoterapijom te pružanjem psihosocijalne podrške u okviru gradskog psihološkog Savjetovališta za djecu, mlade i obitelj. Lokalno savjetovalište ima karakter centra univerzalne (opće) prevencije usmjerene osnaživanju ljudskog resursa u zajednici uopće, ali i centra selektivne prevencije usmjerenog prihvaćanje ranjivih skupina građana (osobe u riziku za osobne i/ili obiteljske teškoće, bolesne, starije ...i sl.). U savjetovalištu educirani stručnjaci savjetovatelji i/ili psihoterapeuti, licencirani članovi HPK pružaju psihosocijalne usluge savjetovanja i/ili psihoterapije te osiguravaju podršku svim pojedincima i obiteljima u poteškoćama i raznim razvojnim krizama. Poznato je da i veoma zdrave, inače dobro prilagođene osobe, u stresnoj situaciji mogu postati neuspješne i zatrebati pomoć i podršku. S tim u vezi dostupni stručni resursi za podršku mentalnom zdravlju postaju imperativ modernog vremena.

Porečko savjetovalište je prvo takvo lokalno gradsko savjetovalište u RH usmjereno prihvatu svih stanovnika sa različitim etiologijom (uzrokom) problema te je i danas nakon 30 godina najspecifičnije lokalno savjetovalište za zaštitu mentalnog zdravlja u zajednici. Godinama se profilira u respektabilan centar mentalnog zdravlja za Poreč, Poreštinu i Istru. Temeljem razvojnog puta porečkog savjetovališta u periodu od 30 godina tijekom 2016./2017. porečko se savjetovalište profiliralo kao koordinacijski centar podrške za IŽ u cilju unapređenja zaštite mentalnog zdravlja i unapređenja rada savjetovališta Istre. Ustanova je u 2020. godini nastavila koordinirati program IŽ *Unapređenje rada savjetovališta Istre*. U tom dijelu rada realizirana je edukacija za timove savjetovališta Istre iz psiholoških kriznih intervencija I. dok je II. dio edukacije, koji je također bio planiran, izostao jer nije bilo moguće održati ga uz epidemiološke mjere zbog pandemije.

Mentalno zdravlje (i bolesti) predstavljaju najveći izazov 21. stoljeća prema pokazateljima SZO, a isti su pokazatelji i za RH. Depresija će biti najučestalija dijagnoza 21. stoljeća, te će do 2030., prema procjenama SZO, preteći i kardiovaskularne bolesti. Već danas

Hrvatski zavod za javno zdravstvo evidentira da su najviše propisivani lijekovi u RH antidepresivi te da 25% ukupnog bolničkog pobola otpada na oboljele od mentalnih bolesti. Osobe hospitalizirane zbog mentalnih teškoća najčešće su hospitalizirane posredstvom HMP što znači da se ne realizira intervencija zaštite na ranoj razini rizika. Osobe hospitalizirane od mentalnih teškoća u RH najčešće su dobi 25-60 godina što znači da je to radno aktivno stanovništvo. Oko 70% osoba s mentalnim teškoćama u RH ne dobije podršku, a dio njih je i ne traži.

Cilj razvoja i djelovanja dostupnih savjetovanih usluga je pružanje psihosocijalne podrške ljudima u zajednici i njihovo osnaživanje u svim životnim situacijama u neposrednom okruženju. Savjetovaništa odgovaraju na suvremene zahtjeve života i rada ljudi, na nove rizične čimbenike te tako osiguravaju zaštitu pojedinaca, obitelji i zajednice u cijelosti. Programski segmenti porečkog savjetovaništa su: savjetovanište za djecu, mlade, odrasle, strije i obitelji; programi osnaživanja mladih parova u pripremi za roditeljstvo, pružanje podrške roditeljima u svladavanju odgojnih strategija, rad s rizičnim skupinama mladih i odraslih, pružanje podrške bolesnim osobama i/ili članovima obitelji, osobama s invaliditetom, osiguravanje podrške kod gubitaka tijekom procesa žalovanja te provođenje kriznih intervencija u zajednici (nagle smrti, oružane pljačke i dr.).

Bolesti, tragedije, psihološke traume, invaliditet, loša socio-ekonomska situacija, gubitak ili promjena posla, teški razvodi braka i mnogi drugi čimbenici mogu pojedinca i čitavu obitelj učiniti potpuno nefunkcionalnom. *Pandemija COVID 19* to je i potvrdila. Količina straha, neugodnih emocija građana Poreča, roditelja, djece, starijih svih dobnih skupina koju je trebalo usmjeravati i amortizirati te kriznih intervencija stručnog tima Zdravog grada u 2020. toj bila je izvanredan zahtjev za stručni tim. Osim direktnog kontakta u 2020. su posebno razvijeni svi načini dostupne indirektno komunikacije kako u lock downu tako i za posebno ranjive korisnike i u drugim dijelovima godine (mail, telefon, SOS vikend telefon, facebook, viber, skype i drugo). Pokazalo se koliko su važna dostupna mjesta zaštite mentalnog zdravlja kako bi se osiguralo intervencije i zaštita te ljudima omogućila veća funkcionalnost u životu i radu tijekom krize. Jednako tako se pokazalo koliko je stručni tim Zdravog grada bio značajan profesionalcima, posebno zdravstvenim radnicima koji su bili najizloženiji te koji su također uslijed poslovnog izgaranja u tako izvanrednim uvjetima trebali razne vidove podrške. Stručnjaci Zdravog grada u pandemiji su se posebno medijski angažirali te važne stručne teme vezane uz strah i kanaliziranje emocija prezentirali širokoj javnosti kao preventivni zahvat za zaštitu mentalnog zdravlja tijekom krize.

Mogućnost da se u okviru lokalne zajednice osiguraju uvjeti za direktni kontakt s građanima radi unapređenja njihova osjećaja osobne kompetentnosti te radne i životne funkcionalnosti predstavlja nad standard brige za zdravlje i dugoročni ulog u razvoj i napredak zajednice. Praćenje pokazatelja SZO ukazuje na to da mentalne teškoće najčešće imaju osobe dobi 20 do 59 godina, dakle radno aktivno stanovništvo. Pomoć u porečkom Savjetovaništu pruža se svim dobnim skupinama, a najučestalije stanovnicima odrasle dobi (27-50 godina). Navedeno nameće obvezu osiguravanja podrške ljudskom potencijalu zajednice u cilju olakšavanja osobnog funkcioniranja, brige za obitelj, spremnosti za rad te radi podizanja razine psihofizičkog zdravlja svakog stanovnika/obitelji naše lokalne zajednice. Tijekom 2020. godine u Savjetovaništu su pružene usluge za 546 direktnih korisnika u sjedištu Zdravog grada te u odnosu na 731 korisnika u indirektnom radu (telefon, mail, viber, skype i dr.). Dakle savjetovanišne usluge u 2020.-toj godini tražilo je ukupno 1277 osoba. U odnosu na ove korisnike ostvareno je 1703 usluga direktnog savjetovanja i 753 usluga indirektnog savjetovanja (mailom, telefonom, viberom te skype-om). Tako je samo u savjetovaništu pruženo 2456 usluga.

Logopedске usluge

U programu Savjetovaništa Zdravog grada Poreč nude se usluge logopeda za djecu koja imaju uredan opći psihomotorni razvoj, a kojeg prate isključivo govorno-jezične teškoće. Logopedi su radili kontinuirano okvirno 2 puta tjedno prema rasporedu sačinjenom u ustanovi. Prednost imaju te su i u 2020. godini imala djeca predškolskog uzrasta jer

predškolske ustanove Poreča nemaju logopeda, odnosno ranog osnovnoškolskog uzrasta za škole bez logopeda. Cilj je korigiranjem govornih teškoća pomoći djeci da se prevenira rani školski neuspjeh te potiče govor i govorno jezično izražavanje, a tako dječje samopouzdanje pred polazak u školu. Ostvarena je suradnja s logopedima suradničke ustanove Centar za rehabilitaciju Veruda iz Pule u ispostavi Poreču zbog brojnih edukacija koje zaposlenici ustanove prolaze te zbog neposredne teritorijalne blizine suradnika koji rade u prostorima porečke ispostave Istarskih domova zdravlja.

Usluga je u 2020. obuhvaćala tretmane s djecom te savjetovanje roditelja, po potrebi procjene te pisanje nalaza i mišljenja. Teškoće u organiziranju rada logopeda su se javile u vrijeme lock downa i loše epidemiološke situacije jer je tada realizacija tretmana bila onemogućena (lock down) ili značajno otežana zbog propisa i poštivanja epidemiološke situacije kao i pravila o radu u ustanovi (veći vremenski razmak između klijenata, čišćenje, dezinficiranje, provjetravanje i dr.).

U godini je u tretman uključeno 54 djece (38 dječaka i 16 djevojčica) i 56 roditelja (46 ženskog i 10 muškog spola), ukupno 110 osoba. Rad logopeda bio je ometen pandemijom COVID 19, nije se realizirao u vrijeme lock downa, a u vrijeme kada je realiziran terapijski rad obuhvat je bio manji zbog većeg razmaka među djecom i obveze poštivanja epidemioloških mjera. Zbog navedenog bilo je teže organizirati uslugu za rješavanje potreba sve djece/roditelja koja su imala potrebu za logopedskim uslugama.

Zbog velikog broja djece/roditelja s potrebom za za logopedskim uslugama, ali i odraslih u oporavku od kardiovaskularnih incidenata, od iniciranja ove usluge evidentira se potreba za punim radnim vremenom logopeda. Puno radno vrijeme omogućilo bi podršku i drugim skupinama djece (iz škola Poreča koje nemaju logopede) te odraslima sa govornim teškoćama (starijim osobama i odraslima tijekom rehabilitacije od moždanih udara i sl.).

Savjetovalište za prehranu-nutricionističko savjetovalište

U suradnji Zdravog grada Poreč-Parenzo, Grada Poreča-Parenzo i Zavoda za javno zdravstvo Istarske županije (ZZJZ IŽ) u prostorima Zdravog grada Poreč je tijekom 2019. godine uspostavljena usluga savjetovališta za prehranu odnosno nutricionističkog savjetovališta. U okviru svoje djelatnosti ZZJZ IŽ je zainteresiranim lokalitetima Istre ponudio uslugu savjetovanja nutricionista koju sufinancira JLS koja je zainteresirana osigurati istu uslugu svojim stanovnicima. Isto tako na lokalitetu se osiguravaju adekvatni prostorni uvjeti za uslugu savjetovanja. Nutricionističko savjetovalište je usmjereno stanovnicima Poreča i Poreštine, besplatno je za sve korisnike jer financiranje osigurava Grad Poreč. Nutricionisti Zavoda rade i pružaju uslugu u prostorima Zdravog grada sa klijentima koji su unaprijed dogovorili termin. Na svim lokalitetima Istre pa tako i u Poreču ugovorena su dva radna dana mjesečno, 10 mjeseci u godini, u poslijepodnevnim satima od 12 do 20 sati u danu.

Nutricionističko savjetovalište je djelovalo tijekom 2020. u okviru organizacije i epidemioloških mjera Zdravog grada Poreč Tijekom 2020. rad je realiziran osim u vrijeme lock downa ali i tada su se nutricionisti ZZJZ IŽ za korisnike iz Poreča i Istre stavili na raspolaganje indirektnim putem (telefon, mail, viber) zbog iznimnog interesa Porečana i drugih korisnika Istre. Usluge su usmjerene stanovnicima Poreča i Poreštine besplatno jer financiranje osigurava Grad Poreč -Parenzo. Nutricionisti Zavoda radili su u prostorima Zdravog grada sa klijentima koji su unaprijed dogovorili termin poštujući sve epidemiološke mjere ustanove tijekom čitavog preostalog dijela godine. Tijekom 2020. su odrađena 92 savjetovanja, 71 kontrolno savjetovanje i 21 novo savjetovanje (uključen 21 novi korisnik, od kojih 15 žena i 6 muškaraca). Najveći broj korisnika bio je u dobnoj skupini od 40 do 59 godina.

Nutricionisti su savetovali korisnike o principima zdrave prehrane, a s posebnom pažnjom u odnosu na osobe sa specifičnim problemima (šećerna bolest, visok krvni tlak, hormonalni poremećaji, pretilost i sl.). Isto tako u vrijeme pandemije, dakle 2020. jako su se usmjerili na rad u svezi emocionalnog jedenja i „rješavanje stresa“ i neugodnih emocija prejedanjem.

Troškovi rada nutricioniste ZZJŽIŽ financiraju se direktno iz Proračuna Grada prema ZZJŽ IŽ i ne prikazuju se u Zdravom gradu. Ustanova osigurava prostor i sve epidemiološke mjere bez dodatne naknade za ZZJŽ IŽ i Grad Poreč.

Krizne intervencije

Psihološke krizne intervencije predstavljaju poseban vid intervencije stručnjaka u slučajevima iznenadnih nesreća, nepogoda, bolesti, epidemija u zajednici i/ili na širem teritorijalnom području. To su intervencije koje slijede nakon događanja u kojima se dogodila prijetnja po život bilo sa ili bez žrtvi u smislu smrtnih ishoda (npr. oružane pljačke, teroristički napadi, prirodne katastrofe i sl.). Radi se o događajima koji traumatiziraju pojedince, ali i stručnjake u službama za pomaganje (zdravstveni kadar, policija, vatrogasci). Vođenje psiholoških kriznih intervencija zahtijeva i kontinuirano educiranje kadra. Stručni tim Zdravog grada osposobljava i osnažuje vlastiti stručni tim za provođenje psiholoških kriznih intervencija. Isto tako, tim Zdravog grada Poreč osnažuje druge krizne timove npr. Stožer zaštite i spašavanja Poreštine.

Planiranje kriznih intervencija za možebitna krizna događanja i educiranje porečkog tima ali i istarskog u pandemiji, tijekom 2020. godine, se pokazao iznimno važnim. Tim Zdravog grada je bio na pomoći drugim pomagačkim timovima i stanovnicima te mogao osigurati cjelodnevna ali i vikend krizna (SOS) dežurstva za potrebe stanovnika. Ostvarena je suradnja sa stručnjacima i suradničkim organizacijama Istre i RH te je u suradnji sa IŽ i sredstvima IŽ u programu *Unapređenje rada savjetovališta Istre* educirana grupa od 14 istarskih stručnjaka za pružanje psiholoških kriznih intervencija na teritorijalnom području Istre.

Psihološko Savjetovalište s pripadajućim programima (logoped, krizne intervencije, nutricionističko savjetovalište) obuhvaća rashode vezane uz realizaciju stručne psihološke pomoći savjetovanja i psihosocijalne podrške pojedincima i obiteljima od strane zaposlenika ustanove u svim programskim cjelinama savjetovališta te usluge vanjskih stručnih suradnika u proširenom programu pružanja usluga savjetovališta i psihosocijalne podrške (liječnici, rehabilitator, logopedi, kineziolog, nutricionist i dr.). Rashodi vezani uz realizaciju svih programskih aktivnosti uključuju i rashode za telefon, poštu, prijevoz, tekuće i investicijsko održavanje, promidžbu, komunalne usluge, intelektualne i osobne usluge, računalne i ostale usluge i rashode.

Programi prevencije:

Program „Zajedno protiv ovisnosti“

Sveobuhvatni program prevencije ovisnosti i rizičnih ponašanja djece i mladih za Grad Poreč-Parenzo naziva "Zajedno protiv ovisnosti" specifičan je na razini čitave države. Ovim programom porečki stručnjaci i Grad Poreč su partnerski intenzivirali sustavnu skrb za djecu i mlade u području suzbijanja rizika za njihov nesmetan rast i razvoj. Cilj rada Povjerenstva i realizacije preventivnih programa u zajednici je djelovanje na rizike rasta i razvoja mladih te osnaživanje zaštite zajednice u odnosu na mlade naraštaje. U Povjerenstvu su okupljeni predstavnici svih relevantnih institucija Grada Poreča koje skrbe o djeci i mladima na različite načine (vrtići, škole, Zdravi grad, Centar za socijalnu skrb Poreč, Istarski domovi zdravlja-Ispostava Poreč, policija, civilni sektor i dr.), kako bi mogli kompetentno sudjelovati u osmišljavanju i realizaciji sadržajnih segmenata sveobuhvatnog preventivnog programa za Grad Poreč-Parenzo.

Program „Zajedno protiv ovisnosti“ u cijelosti obuhvaća rashode realizacije porečkih preventivnih programa koji se realiziraju generacijski kroz predškolske i školske ustanove te programe u zajednici (u standardnim okolnostima ovaj program tijekom godine obuhvati između uključeno do 3000 i 4000 osoba -djece, roditelja, učitelja, odgajatelja, voditelja udruga i drugih važnih odraslih). Podrazumijeva rashode svih intelektualnih usluga uključivanja stručnjaka koji realiziraju preventivne programe (*PATHS / RARA-učenje socioemocionalnih vještina, Program "Naš izbor je zdrav život", Prevencija nasilja u*

maloljetničkim vezama, obilježavanja Mjeseca borbe protiv ovisnosti, *Rasplesani razredi i vrtići, Ja u ogledalu, Muzikoterapija u školi i dr.*). Program u cjelini sa svim svojim programskim segmentima objedinjava, osim voditelja, i sve druge troškove njegove realizacije (telefona, pošte, prijevoza, tekućeg i investicijskog održavanja, promidžbe, materijalni troškovi akcija, kampanja i programa, komunalne usluge, intelektualne i osobne usluge, edukacije, računalne i ostale usluge).

Program je u direktnoj realizaciji tijekom 2020. bio reduciran zbog pandemije posebice u drugom dijelu godine.

Ključni segmenti programa *Zajedno protiv ovisnosti*:

- *PATHS / RARA-učenje socioemocionalnih vještina u OŠ Poreča i DV Radost* realizirani su reducirano, samo u okviru on line nastave osnovnih škola u skladu s mogućnostima, te u vrtiću *Radost u periodu u kojemu su vrtići djelovali poštujući epidemiološke mjere*.
- *Rasplesani razredi* program iz oblasti preventivnog programa „Zajedno protiv ovisnosti“ usmjeren mladima kojeg sufinancira i IŽ iz prioriteta za zdravlje IŽ – zaštita mentalnog zdravlja djece, mladih i obitelji. Zbog toga se posebno izdvaja i opisuje. Plesnim radionicama obuhvaćeni su svi porečki 7. razredi osnovnih škola i 4 razreda SŠ-e M. Balota. Po prvi puta je realiziran inicijalni program *Rasplesani vrtić* u predškolskim grupama DV Radost. U 2020. program je realiziran uključivanjem 426 djece i 33 odrasle osobe (razrednici, odgajatelji, stručne službe).

Plesne sate su održali instruktori, plesni pedagozi Plesnog centra „Studio“ iz Pule zajedno s razrednicima. Program plesnih radionica obuhvaća standardne i latino-američke plesove te diskusije o temeljnim ljudskim vrijednostima kao što su samopoštovanje i poštovanje drugih, suradnja, preuzimanje i prihvaćanje vodstva, odgovornost, osvještavanje i uvažavanje svojih i tuđih potreba, a koje se mladima prenose paralelno s usvajanjem plesnih vještina. Paralelne radionice za unapređenje komunikacijskih i socijalnih vještina za iste 7. razrede provela je stručna služba škole. Program su prošli učenici koji su bili uključeni u prvom tromjesečju u godini (drugo polugodište šk. godine 19./20.) dok oni koji su trebali usvajati vještine plesa i biti uključeni u preventivni program u periodu 9.-12. mjesec 2020. (prvo polugodište šk. god. 20./21.) nisu to mogli zbog pandemije.

Povodom 20. svibnja Nacionalnog dana zdravih gradova, iz istog razloga, nije mogao biti održan već tradicionalni nastup djece na Trgu slobode.

-*Program Mladi-Vršnjak pomagač* obuhvaća univerzalnu (opću) i selektivnu (specifičnu) prevenciju jer uključuje prema osobnom interesu lade koji su zdravi i one na ranoj razini rizika po nekom od kriterija. „Vršnjak pomagač“, zamišljen je kao višegodišnji kontinuirani rad s motiviranim srednjoškolcima te njihovo educiranje za volonterski rad i pripremanje za ulogu vršnjaka pomagača. Godišnje se u programu educira 40-tak mladih. Cilj programa je djelovati na osobni rast i razvoj, osnaživanje mladih osoba u periodu adolescencije, te njihovo osobno jačanje za ulogu pomagača prema vršnjacima i drugim ranjivim skupinama te njihovo osnaživanje za nositelje socijalnih i preventivnih akcija u lokalnom okruženju. Posljednjih godina program je u skladu s interesom mladih jače usmjeren na realizaciju različitih novih, samostalnih, mini projekata mladih u zajednici kojih su mladi samostalni nosioci te direktni sudionici, ali i kreatori društvenog života grada (kreativne radionice, okrugli stolovi, kvizevi znanja, volontiranje u ustanovama Poreča i dr.) te je promijenio svoj izvorni model i program ali u istom cilju.

Tijekom 2020. program je realiziran on line, okupljao mlade u radionicama i viber grupama. Osnaživani su za odgovorno ponašanje, samozaštitu te za metode podržavanja osoba u svom okruženju u uvjetima pandemije. U 2020. se radilo online sa 40 mladih. Posebno ih se osnaživalo za podršku introvertiranim povučenim vršnjacima koji su se uslijed pandemije dodatno povukli u samotni virtualni svijet komunikacije i odnosa.

Evaluacije programa pokazuju da program ima najveći zaštitni učinak za mlade koji su uključeni u program, ali je indirektno učinkovit i za mlade s kojim asu educirani vršnjaci pomagači u kontaktu .

-*Muzikoterapija* – program za kanaliziranje emocija i ponašanja za „teške“ razrede osnovnih i srednjih škola, jačanje grupne povezanosti i razredne kohezije te učinak razreda kao terapijske zajednice za „tešku“ , povučenu i drugu djecu s odstupanjima u ponašanju. Preventivni program u 2020. nije realiziran u razredima zbog pandemije. Organizirane su radio emisije i javni nastupi usmjereni mladima.

-*Ja u ogledalu*- radionice usmjerene prevenciji poremećaja hranjenja za srednjoškolce nije bilo moguće realizirati zbog pandemije.

-*Naš izbor je zdrav život i Mjesec borbe protiv ovisnosti(MBO) je cjelogodišnji program* prevencije ovisnosti o drogama, alkoholu, kocki, elektroničke ovisnosti, prevencija nasilja u maloljetničkim vezama, a završnicu programa objedinjava MBO od 15.11. do 15.12. u godini Program uključuje radionice, predavanja, okrugle stolove, kampanje i dr., a edukacije su usmjerene djeci, mladima i važnim odraslima – roditeljima, odgajateljima, učiteljima, voditeljima klubova i drugih udruga/organizacija.

U 2020. programi su realizirani putem obrade stručnih tema u javnim medijima, portalima, tiskanim medijima, radio emisijama zbog pandemije te u on line komunikaciji s mladima.

Dio preventivnih grupnih programa u direktnom kontaktu je realiziran u periodu do 3. mjeseca 2020. i do lock downa, a u preostalom dijelu godine od dijela programa koji predviđaju direktni grupni kontakt s korisnicima (djecom, roditeljima, nastavnicima) se odustalo zbog pandemije i epidemioloških mjera. Osmišljavane su stoga radio emisije, on line programi , stručne teme metodama rada koje su dostupne velikim populacionim skupinama, a mogu biti zaštitnog karaktera.

Programi vanbolničkog liječenja ovisnosti:

Program vanbolničkog liječenja ovisnosti o drogama

U programu vanbolničkog liječenja ovisnosti Grada Poreča realizira se program usmjeren suzbijanju (prevenciji) bolesti ovisnosti i liječenju ovisnika o drogama u izvanbolničkom tretmanu u lokalnoj zajednici za područje Poreča, poreštine i sjeverozapadne Istre. Program se organizacijski realizira kroz savjetovalište Zdravog grada, a operativno u suradnji savjetovališta Zdravog grada (selektivna intervencija) i projektnih partnera (Istarski domovi zdravlja-Ispostava Poreč, Zavod za javno zdravstvo Istarske županije–Služba za mentalno zdravlje, Centri u RH i dr .). Cilj rada s ovisnicima je prihvata i rehabilitacija te destigmatizacija problema ovisnosti radi zaštite mladih u okruženju. U procesu liječenja ovisnika koristi se pristup Nacionalne strategije te kombinira medicinski pristup i psihoterapijski tretman ovisnika i članova obitelji. Program osigurava dostupnost iznimno ranjivoj skupini (ovisnici o drogama i eksperimentatori), što je temeljni princip humanosti u radu s ovom populacijom bolesnika i prvi uvjet za kontrolu i suzbijanje ovisnosti u okruženju zajednice. Učinkovitost rada se procjenjuje individualno (psihološkim instrumentarijem, zdravstvenim pokazateljima, procjenom smanjenja rizika u odnosu na zaštitu po svim segmentima života svakog korisnika) te epidemiološkim praćenjem pokazatelja za ovisnike u tretmanu na razini grada i šire. Program je lokalno mjesto pomoći i podrške kojim se prihvaćaju ovisnici, eksperimentatori i članovi njihovih obitelji. Promjene zakonodavstva RH, točnije Zakona o zdravstvenoj zaštiti, posljednjih godina na različite načine otežavaju organizaciju rada s ovisnicima u hrvatskim uvjetima. No usprkos navedenom porečki program nastavlja sa radom te osigurava prihvata, liječenje, podršku i resocijalizaciju ovisnika u neposrednom okruženju zajednice, što je najviši standard zaštite kojeg zajednica i profesionalci ovoj ranjivoj skupini mogu osigurati. U okviru programa će se i nadalje osiguravati podrška ovisnicima u neposrednom okruženju kako bi bila dostupna i učinkovita jer se radi o jednoj od najranjivijih skupina pojedinaca/obitelji. Posebno se to pokazalo u

pandemiji kada je epidemiološka situacija, socijalni i ekonomski stres bio iznimno rizičan čimbenik za recidive korisnika iz ove skupine, a koji su vezani za konflikte u obitelji, više sukoba, potencijalnog nasilja i opće lošu funkcionalnost obitelji.

U ovom programu je tretirano 227 osoba u 2020. godini od toga 140 osoba ovisničkog ponašanja i 87 članova obitelji.

Terapijska zajednica za liječenje ovisnika o alkoholu

Alkoholizam je najčešća ovisnost u svijetu i jedan je od najvećih javno zdravstvenih problema današnjice, posebno u zapadnom svijetu. Ovisnost o alkoholu je bolest. Potrebno ju je liječiti kao i svaku drugu kroničnu bolest. Liječenje ove bolesti ovisnosti izrazito je teško i kompleksno jer bolest pogađa čitavu obitelj. Porečki program liječenja u van bolničkim uvjetima baziran je na individualnoj, obiteljskoj i grupnoj psihoterapiji u okviru Terapijske zajednice za liječenje ovisnika o alkoholu pri Zdravom gradu. Cilj je što veći obuhvat ovisnika o alkoholu te njihova resocijalizacija kao i podrška čitavoj obitelji ovisnika, posebice djeci. Glavna karakteristika liječenja u Terapijskoj zajednici je grupni oblik rada sa stručnim voditeljima u kojima se ovisnici i članovi obitelji educiraju i osnažuju za odgovorne i zdravije životne izbore te apstinenciju. Terapijska zajednica, kao metoda izvanbolničkog, grupnog oblika rada maksimalno koristi terapijski potencijal bolesnika i podršku obitelji. Aktivna uloga u programu svakom korisniku programa tj. ovisniku u procesu liječenja iznimno koristi u promjeni ponašanja i doprinosi funkcionalnosti obitelji. U terapijskoj zajednici je tretirano 70 osoba u 2020. godini od toga 31 osoba ovisničkog ponašanja i 39 članova obitelji. Program je bio iznimno važan u pandemiji jer je predstavljao zaštitni čimbenik za prevenciju recidiva korisnika iz ove skupine, a koji su vezani za konflikte u obitelji, više sukoba, potencijalnog nasilja i opće lošu funkcionalnost obitelji.

Ovaj program je jedan od jedinstvenih lokalnih programa u RH, te ga je izuzetno važno dalje razvijati kao rijedak pozitivan primjer sustavnog i kontinuiranog liječenja ovisnika o alkoholu u lokalnoj zajednici u vanbolničkom tretmanu.

Program Prevencija i tretmani poremećaja vezanih uz prehranu

Poremećaji prehrane kompleksni su i utječu na čitav niz rizika za organske bolesti. Danas se u stručnim krugovima govori o epidemiji debljine. Hrvati posljednjih godina u epidemiji debljine sustižu najdeblje nacije što je iznimno loš pokazatelj ukupnog zdravlja. Sve je više pretilo djece. Danas se zna da je čak 75% prekomjernog jedenja izazvano neugodnim emocijama i drugim emocionalnim stanjima, te da hrana često biva način suočavanja s problemima. Pandemija je pogoršala sliku u tom smislu jer se povećala ukupna zastupljenost emocionalnog jedenja ljudi u vrijeme lock downa i zbog epidemiološke situacije, zbog više boravka u kući, manje kretanja.

Program Prevencija i tretmani poremećaja vezanih uz prehranu uključuje individualni rad, u paru i /ili grupni rad s osobama koje manifestiraju različite poremećaje hranjenja te su u riziku za masovne nezarazne kronične bolesti i mentalne poremećaje koji su povezani i sa hranom. Osnovni program se realizira u grupnom radu, putem 20 radionica i naknadnom podrškom putem grupe za samoodržavanje. Grupa za samoodržavanje prerasta u vid psihoterapijske grupne podrške, nastoji dugoročno prekinuti krug emocionalnog prejedanja te djelovati na dugoročnu promjenu ponašanja i životnih navika osoba s prekomjernom tjelesnom težinom. Posljedično, programom se djeluje na promjenu ponašanja i životnog stila osobe s prekomjernom tjelesnom težinom i čitavih obitelji.

Korisnici su svih dobnih skupina, oba spola, dominantna zastupljenost žena srednje životne dobi (29-59 godina), dominantno žene. Među mladima identificiraju se i drugi poremećaji hranjenja (anoreksija, bulimija..). Prevencija poremećaja pretilosti i poremećaja hranjenja uopće kod djece i mladih dominantno se odvijala kroz individualni rad te je u 2020. u tretman uključeno i 7 mladih osoba. Rad sa mladima u preventivnim interaktivnim radionicama „Tko je to u ogledalu?“ u SŠ-a Poreča nije bio moguć zbog pandemije. U 2020. je u grupni rad uključena 31 osoba i to u prvom tromjesečju u godini. Ostali korisnici usluga

uključeni su zbog pandemije u individualni ili rad u paru i prikazuju se u okviru korisnika programa Savjetovaništa.

Program uključuje rashode u okviru plaća radnika ili intelektualne usluge individualnog, u paru ili /ili grupnog rada s osobama koje manifestiraju različite poremećaje hranjenja te su u riziku za masovne nezarazne kronične bolesti i mentalne poremećaje koji su povezani i sa hranom. Debljina je dokazano rizični čimbenik za komplikacije i težu sliku bolesti uslijed zaraze virusom COVID-19. Troškovi programa se odnose osim na intelektualne usluge (suradnika psihologa, liječnika, kineziologa..) i na sve druge popratne rashode programa (telefona, pošte, prijevoza, tekućeg i investicijskog održavanja, promidžbe, komunalne usluge, intelektualne i osobne usluge, računalne i ostale usluge).

POKAZATELJI USPJEŠNOSTI:

- održivost lokalnih programa koji osiguravaju nad standarde iz oblasti psihosocijalne zaštite i zaštite zdravlja uopće,
- osnaživanje i kontinuirano ekipiranje stručnog tima ustanove koji stanovnicima može osigurati stručnu uslugu,
- realizacija i implementacija programa koji dokazuju svoju učinkovitost po različitim kriterijima praćenja i procjene (pokazatelji iz procesnih evaluacija i evaluacija pojedinačnih ishoda u radu s korisnicima, funkcionalni pomoci pojedinca i obitelji),
- ekonomičnost i dostupnost programa u neposrednom okruženju za građane Poreča,
- postojan i/ili povećan broj korisnika programa i usluga,
- kapacitet ustanove za razvoj novih zaštitnih preventivnih programa u skladu s procjenom specifičnih potreba u zajednici,
- kapacitet ustanove za vertikalno i horizontalno povezivanje i suradnju te za formiranje i razvoj šireg lokalnog stručnog tima za zdravlje,
- pozitivni pokazatelji evaluacija preventivnih programa koji osiguravaju generacijski obuhvat djece, mladih i važnih odraslih u njihovu okruženju,
- procesne (dugoročne i kontinuirane) promjene životnih navika građana Poreča (porast broja građana koji prepoznaju i usvajaju zdrave životne navike -hodanje, trčanje, vožnja bicikle, zdrave navike hranjenja, koji su stekli i stječu kulturu i praksu korištenja savjetovanišnih usluga u zaštiti zdravlja i dr.),
- spremnost ustanove i stručnog tima za krizno funkcioniranje i krizno djelovanje.

Izvješće - Financijsko poslovanje u 2020. godini

Tabela 1. Financijsko izvršenje u 2019. godini

NAZIV RAZDJELA/GLAVA/NAZIV PRORAČUNSKOG KORISNIKA		PLAN ZA 2019.	IZVRŠENJE U 2019.	INDEKS
NAZIV PROGRAMA/AKTIVNOSTI/PROJEKTA				
RASHODI / IZDACI		1	2	3=(2/1)
Glava 00307	USTANOVE SOCIJALNE SKRBI	1.974.153,00	1.905.214,57	96,51
Pod glava 49761	CENTAR ZA PRUŽANJE USLUGA U ZAJEDNICI ZDRAVI GRAD POREČ-PARENZO	1.974.153,00	1.905.214,57	96,51
Program 1034	JAVNE POTREBE U SOCIJALNOJ SKRBI	1.974.153,00	1.905.214,57	96,51
Aktivnost A100041	Projektini ured – stručno, administrativno i tehničku osoblje	1.322.400,00	1.282.642,76	96,99
Aktivnost A100042	Programske aktivnosti Centra Zdravi grad	642.753,00	614.430,56	95,59

Kapitalni projekt K100003	Nabava opreme za redovno poslovanje	9.000,00	8.141,25	90,46
---------------------------	-------------------------------------	----------	----------	-------

Tabela 2. Financijsko izvršenje u 2020. godini

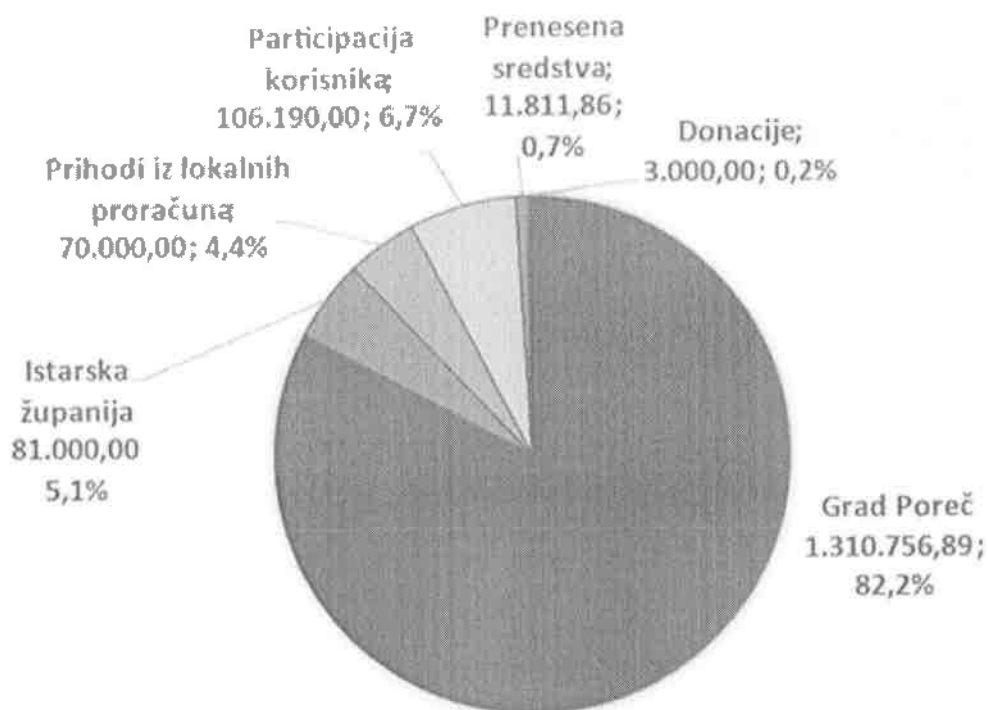
NAZIV RAZDJELA/GLAVA/NAZIV PRORAČUNSKOG KORISNIKA		PLAN ZA 2020.	IZVRŠENJE U 2020.	INDEKS
NAZIV PROGRAMA/AKTIVNOSTI/PROJEKTA				
RASHODI / IZDACI		1	2	3=(2/1)
Glava 00307	USTANOVE SOCIJALNE SKRBI	1.699.712,00	1.575.611,39	92,70%
Podglava 49761	CENTAR ZA PRUŽANJE USLUGA U ZAJEDNICI ZDRAVI GRAD POREČ-PARENZO	1.699.712,00	1.575.611,39	92,70%
Program 1034	JAVNE POTREBE U SOCIJALNOJ SKRBI	1.699.712,00	1.575.611,39	92,70%
Aktivnost A100041	Projektni ured – stručno, administrativno i tehničku osoblje	1.294.212,00	1.242.781,86	96,03%
Aktivnost A100042	Programske aktivnosti Centra Zdravi grad	405.500,00	332.829,53	82,08%

Tabela 3. Prikaz izvora financiranja (ostvarenih prihoda) u 2020. godini

Izvori financiranja	Iznos u kn	Udio %
Grad Poreč	1.310.756,89	82,8
Istarska županija	81.000,00	5,1
Prihodi iz lokalnih proračuna	70.000,00	4,4
Participacija korisnika	106.190,00	6,7
Prenesena sredstva	11.811,86	0,7
Donacije	3.000,00	0,2
Ukupno	1.582.758,75	100

Prikaz izvora financiranja ustanove u 2020. godini

PRIKAZ IZVORA FINANCIRANJA U 2020. GODINI

Centar za pružanje usluga u zajednici Zdravi grad Poreč-Parenzo je u 2020. nastavio ostvarivati prihode iz Grada Poreča -Parenzo, kao Osnivača, iz pozicije proračunskog korisnika te kandidiranjem programa iz oblasti osnovne psiho socijalne djelatnosti na natječaje i javne pozive ili u izravna financiranja iz drugih izvora financiranja (Općine, gradovi, IŽ). Ustanovi je osnivač Grad Poreč-Parenzo, te iz statusa proračunskog korisnika najveći udio sredstava ostvaruje iz Proračuna Grada Poreča-Parenzo.

U okviru iznosa vezanog uz izvršenje financijskog plana za 2020. (Tbl.2.) u visini 1.575.611,39 kn realizirani su svi poslovi i zadatci projektnog ureda, plaće zaposlenika, programi i programske aktivnosti te svi popratni troškovi rada ustanove opisani u ovom izvješću za 2020. godinu.

Višak sredstava ostvaren u 2020. iznosi 3.000,00 kn od donacije Lions kluba Poreč iz sredstava „Jedrima protiv droge“ 2020. Sredstva iz donacije su usmjerena direktnom radu s mladima u preventivnim programima, a zbog pandemije nije bio moguće realizirati ih namjenski. Temeljem odluke o raspodjeli rezultata ustanove za 2020. ista sredstva će se nastojati namjenski utrošiti u 2021. godini ovisno o epidemiološkoj situaciji.

Vlastita sredstva su, kao i svake godine, ostvarena od participacija dijela korisnika, uvijek po istom principu i pravilima ustanove uz suglasnost Osnivača. Participiraju građani snose (u visini < od 1/3 cijene usluge) i to isključivo radno aktivni stanovnici našeg grada koji nisu socijalno ugroženi po niti jednom kriteriju (Centra za socijalnu skrb Poreč i/ili Odluke o socijalnoj skrbi Grada Poreča-Parenzo) ili po kriterijima ranjivosti koje definiraju etički kodeksi pomagačkih struka. Pripadnici najranjivijih skupina (stanovnici Poreča) sve usluge koriste besplatno odnosno na teret Grada Poreča-Parenzo, a to su socio-ekonomski ugroženi pojedinci i obitelji sa niskim primanjima, osobe sa 80 -100% invaliditetom, teško bolesni od neizlječivih bolesti, svi stariji od 65 godina, obitelji koje trebaju krizne intervencije i/ili prolaze iznimno teška tugovanja –smrt djeteta, smrt mladog roditelja male djece i sl., jedno roditeljske obitelji i dr. osobe u procijenjeno iznimno teškim situacijama koje trebaju pomoć i podršku).

Navedeno pokazuje da Grad Poreč-Parenzo kroz projekt Zdravi grad, sukladno temeljnim postavkama SZO, praćenjem rizika na nacionalnoj razini te temeljem regionalnih i lokalnih

prioriteta za zdravlje i socijalnu sigurnost ostvaruje vlastiti lokalni nad standard za zdravlje, a posebno za zaštitu mentalnog zdravlja kao najvećeg javno zdravstvenog izazova 21. stoljeća.

Ravnateljica

Nataša Basanić Čuš, v.r.

Psihologinja-psihoterapeutkinja

Mag. javnog zdravstva